

LATVIJAS REPUBLIKAS TIESLIETU MINISTRIJA

Brīvības bulvāri 36, Rīgā, LV-1536. Tālrunis: 67036801, 67036716, 67036721
Fakss: 67210823, 67285575; e-pasts: tm.kanceleja@tm.gov.lv

08-04-2010

Nr. 1-17/1768

Rīgā

Uz 24.03.2010. Nr. 04.02.15/1245

Finanšu un kapitāla tirgus komisijai

Par Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas vēstuli

Tieslietu ministrija 2010.gada 24.martā ir saņēmusi Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2010.gada 24.marta elektroniski parakstītu iesniegumu Nr.04.02.15/1245, kurā lūgts izvērtēt elektroniskajam iesniegumam pievienoto Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas 2010.gada 16.marta vēstuli Nr. 1-5.2/478 „Par bērnu un citu rīcībnespējīgu personu tiesību un tiesisko interešu aizstāvību” (turpmāk – Inspekcijas vēstule) un sniegt atbildi par Civillikuma un Bāriņtiesu likuma normu pielietojuma traktējumu.

Vēršam uzmanību uz to, ka Ministru kabineta 2003.gada 29.apriļa noteikumi Nr. 243 „Tieslietu ministrijas nolikums” neparedz Tieslietu ministrijai tiesības sniegt oficiālu tiesību normu skaidrojumu, līdz ar to turpmākais šīs vēstules saturs vērtējams vienīgi kā Tieslietu ministrijas viedoklis un nav saistošs citām personām. Ievērojot minēto, savas kompetences ietvaros, sniedzam šādu tiesību normas piemērotājam nesaistošu viedokli.

Saskaņā ar Civillikuma 261.panta pirmo daļu nepilngadīgajam nav rīcībspējas, tādēļ viņu visos tiesiskos darījumos pārstāv aizbildnis. Turklāt, aizbildnis visās sava aizbilstamā lietās darbojas patstāvīgi un ved tās ar saimnieka tiesībām. Bet visos svarīgākajos gadījumos viņam jālūdz bāriņtiesas norādījumi (Civillikuma 262.pants). Savukārt, bāriņtiesas lēmumu veidus un to pieņemšanas kārtību nosaka Bāriņtiesu likums un uz tā pamata izdotie Ministru kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumi Nr. 1037 „Bāriņtiesas darbības noteikumi”.

Atbilstoši Civillikuma 177.pantā noteiktajam, līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Savukārt, rūpes par bērna mantu nozīmē gādību par bērna mantas uzturēšanu un izmantošanu tās saglabāšanai un vairošanai.

Atbilstoši Civillikuma 190.pantam, nepilngadīgo bērnu manta, izņemot Inspekcijas vēstulē uzskaitīto bērna, kas sasniedzis sešpadsmit gadu vecumu, brīvo mantu, atrodas vecāku kā bērna dabisko aizbildņu pārvaldībā; ja viens no vecākiem mirst vai citu iemeslu dēļ nevar bērnu mantu pārvaldīt, to pārvalda otrs no vecākiem viens pats.

SAŅEMTS
FINANŠU UN KAPITĀLA TIRGUS KOMISIJĀ
12 04 20 10 plkst. 10:00
PASTS IERAKSTĪTS KURJERS FAKSS
Reģ. Nr. 2512/2 l.p. PIELIKUMS
Reģistrēja G. Irbe *ghbr*

Ja bērnam piekrīt kāda manta, tad tas no vecākiem, kam piekrīt šīs mantas pārvaldība, sastāda mantas sarakstu un iesniedz to bāriņtiesai (Civillikuma 193.pants). Līdzīga satūra norma ir piemērojama arī attiecībā uz aizbildņiem bez vecāku gādības palikušajiem bērniem (Civillikuma 270.pants). Ja vecāki bērna mantu pārvalda neatbilstoši bērna interesēm, bāriņtiesa saskaņā ar Civillikuma 194.pantu var no vecākiem pieprasīt pietiekamu bērna mantas nodrošinājumu, kā arī atstādināt viņus no bērna mantas pārvaldības, uzdodot to vienam no vecākiem vai īpaši šim nolūkam ieceltam aizbildnim.

Līdz ar to, likumdevējs ir strikti noteicis, ka sešpadsmit gadu vecumu sasniedzis bērns var pārvaldīt tikai savu brīvo mantu, pārējos gadījumos ar nepilngadīgā mantu rīkojas viņa vecāki ar dabiskā aizbildņa tiesībām un pienākumiem vai, ja bērnam vecāku nav – ar bāriņtiesas lēmumu vai vecāku testamentu iecelts aizbildnis, tajā skaitā arī ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas vadītājs.

Turklāt vēršam uzmanību, ka bāriņtiesai saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 16.panta 2.punktu ir tiesības pieprasīt un bez maksas saņemt no kredītiestādēm ziņas par bērna vai citas rīcībnespējīgas personas vārdā veiktajiem darījumiem un kontu atlikumiem, ja vecāks, aizbildnis vai aizgādnis nesniedz bāriņtiesai pieprasīto informāciju par bērna vai citas rīcībnespējīgas personas mantas pārvaldību vai ir pamatotas aizdomas, ka sniegtas nepatiesas ziņas, savukārt, kredītiestādei pienākums šādu informāciju sniegt ir noteikts Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas 14.punktā.

Attiecībā uz pilngadīgo rīcībnespējīgo personu rīcību ar viņu mantu, būtu jāņem vērā, ka viņus personiskajās un mantiskajās attiecībās pārstāv bāriņtiesas iecelts aizgādnis uz līdzīgiem nosacījumiem, kā vecāki vai aizbildnis pārstāv nepilngadīgo. Turklāt, ar savu mantu, tajā skaitā arī naudas līdzekļiem, pilnībā ir aizliegts rīkoties gan personām, kurām ar tiesas spriedumu atņemta rīcībspēja gara slimības vai plānprātības dēļ (Civillikuma 358. un 360.pants), kā arī personām, pār kurām tiesa ir nodibinājusi aizgādnību izlaidīgas vai izšķērdīgas dzīves dēļ (Civillikuma 365. – 367.p.).

Valsts sekretāra vietnieces
nozaru politikas jautājumos p. i.

S.Mertena

Rāgs 67036974